

Samenwerking nodig voor goed gebruik geneesmiddelen

Therapietrouw: patiënt kan steuntje in de rug gebruiken

Auteur **Nicolette van Horssen**, *Zorgonderzoek & Innovatie*

Het lukt patiënten niet altijd hun geneesmiddelen op de afgesproken wijze in te nemen. Een patiënt kan bewust of onbewust van het gewenste gebruik afwijken. Het is belangrijk aandacht te besteden aan de oorzaak van therapieontrouw door u te verdiepen in uw patiënt en zijn beweegredenen, en uw interventies daarop af te stemmen.

Samenwerking met de patiënt

Er is veel gepubliceerd over therapieontrouwinterventies. Als zo'n interventie in de onderzoeksopzet al effect heeft, is hiervan bij uitrol in de dagelijkse praktijk vaak geen sprake meer. Waarom werkt zo'n interventie niet of onvoldoende? Omdat die niet is afgestemd op de individuele patiënt. Therapieontrouw kent immers vele oorzaken, waarbij grofweg de volgende indeling wordt aangehouden:

- Enerzijds onderscheiden we de 'stakker', de patiënt die het behandeladvies niet (volledig) opvolgt, terwijl hij dit wel wil. Dit komt bijvoorbeeld door vergeetachtigheid, of door het slecht kunnen inpassen in de dagelijkse routine. In dit geval kunnen bijvoorbeeld 'reminders' (onder meer via sms), gebruik van een weekdoseersysteem of vereenvoudigen van het doseerschema een oplossing bieden. Een groep die specifieke aandacht behoeft vormen de laaggeletterden en patiënten met geringe gezondheidsvaardigheden. Momenteel worden voor deze doelgroep instrumenten ontwikkeld om deze patiënten te herkennen en op maat met hen te communiceren.
- Anderzijds onderscheiden we de 'rakker', de patiënt die kiest om af

Hét risicoprofiel van de therapieontrouwe patiënt bestaat niet. Bevorderen van therapietrouw is maatwerk en een gezamenlijke taak van patiënt, voorschrijver, apotheker, team en wijkverpleegkundige. Samenwerkingsafspraken, een goede taakverdeling en het uitwisselen van informatie zijn essentieel.

te kijken van het behandeladvies en die de verwachte voordelen van het geneesmiddel afweegt tegen de mogelijke ongewenste gevolgen. Om samen met de patiënt tot een oplossing te komen, moet u zich in de patiënt en zijn beweegredenen verdiepen en uw communicatie en aanpak hierop afstemmen. Een specifieke groep die bewust afwijkt van het gewenste gebruik wordt gevormd door patiënten die meedoen aan de ramadan. Ook hierbij kan de apotheek adviseren.

Samenwerking eerste lijn

Aflevergegevens geven een indicatie van de therapietrouw van de patiënt ('afhaaltrouw') en helpen u bij het selecteren van patiënten die mogelijk in aanmerking komen voor een therapieontrouwinterventie. Maar ook andere zorgverleners kunnen therapieontrouw signaleren, bijvoorbeeld de wijkverpleging en de thuiszorg. Zij kunnen problemen bij medicatiegebruik in de thuissituatie opmerken en melden aan huisarts of apotheker. Naast het signaleren van therapieontrouw is ook het bevorderen van therapietrouw een gezamenlijke taak.

Samenwerkingsafspraken met andere zorgverleners over het uitwisselen van informatie en de taakverdeling kunt u bijvoorbeeld maken tijdens het FTO. Een mooi voorbeeld van samenwerking tussen patiënten, mantelzorgers en eerstelijnszorgaanbieders is het online zorgplatform OZO, winnaar van de KNMP zorginnovatieprijs 2014. Via dit platform kan informatie worden uitgewisseld en kunnen vragen worden gesteld en beantwoord. Dit alles met als doel: veilig medicatiegebruik door de thuiswonende patiënt. ■

Voor deze onderwerpen en meer vindt u tools en links op knmp.nl/patiëntenzorg/therapietrouw. Contact: therapietrouw@knmp.nl.

Personalia

Nieuwe leden: D. Farhad, West; N.L. Hartholt, Noordwest I; C.J. van der Hoeven, Zuidwest I, G.H.A.M. van den Hurk, Noordwest II; S.S.W. van Kraaij, Zuidoost II; H.C. Maessen, Zuidoost II; R. Oukhadda, Zuidwest II; J.S. Verkaaik, Oost.